

Erik Werlauff & Henrik Lyhne

ARV & SKIFTE

Håndbog i bobehandling

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

ARV OG SKIFTE
Håndbog i bobehandling
3. gennemreviderede udgave af »Praktisk dødsboekspedition«

© 1998 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslaget er tilrettelagt af Morten Højmark
Tryk: Gentoft Tryk

Printed in Denmark 1998
ISBN 87-574-5162-1

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 133
Postboks 2126
1015 København K

Telefon: 33 95 97 00
Telefax: 33 95 99 97
e-mail: fl@djoef.dk

Homepage: <http://www.djoef.dk/flhome.htm>

Forord til 3. udgave, 1998

Da vi skrev 1. udgave af »ARV OG SKIFTE – håndbog i bobehandling« (dengang: »Praktisk dødsboekspedition«) i 1987, havde vi ingen anelse om, hvor udbredt anvendelsen af den ville blive, men de forløbne 10 år har vist, at der er et behov for en praktisk fremstilling som denne, både hos jurister og ikke-jurister.

Juristerne vil gerne have en koncentreret fremstilling som overbygning på den mere teoretiske lærdom fra lærebøgerne. De søger svar på spørgsmålet: Hvordan gør man i praksis? – Ikke-juristerne vil enten gerne selv klare bobehandlingen, eller de vil kigge deres rådgivere i kortene, så de kan give dem kvalificeret modspil.

Også bogens 2.-udgave fra 1992 blev en succes, og nu er tiden inde til 3. udgave. Inden for få år har vi fået en gennemgribende reform af (a) skiftelovgivningen, (b) arve- og skifteafgifterne og (c) bobeskatningen.

Eftersom der er så mange lovmæssige nyskabelser siden 1.- og 2.-udgaven af bogen, har vi valgt at disponere fremstillingen anderledes end hidtil. Faktisk har vi valgt at skrive bogen helt fra grunden, omend det praktiske sigte er bevaret. Nu har vi valgt at opdele bogen i en teoretisk og en praktisk del, således at vi i den teoretiske del kan lægge fundamentet til de praktiske råd i den anden del. Vi håber, at bogen herved i noget højere grad end de foregående udgaver vil udgøre ét hele, der giver et samlet overblik over (a) arveretten, (b) skifteretten, (c) boafgiftsretten og (d) boskatteretten. I den praktiske bobehandling skal disse områder i hvert fald meget gerne udgøre en helhed, hvis bobehandlingen skal ende godt.

Aalborg og Silkeborg, april 1998
Erik Werlauff, Henrik Lyhne

Indholdsfortegnelse

Førord	V
Forkortelser	XVII
I. Arv, skifte, afgift og skat	1
A. Arven: Hvem arver, og hvor meget?	1
1. Nærmeste arvinger	1
a. Tvangsarvinger	1
b. Fjernere arvinger	2
2. Adoption	3
3. Børn født uden for ægteskab	5
4. Testamente	5
a. Formkrav	5
b. Arvingernes anerkendelse af et formløst testamente	8
c. Hvad kan der testes over?	9
d. Båndlæggelse	10
e. Særejebestemmelser; uigenkaldelighed og andre testamentsbestemmelser	11
f. Fortolkning af testamenter	12
5. Efterlevende ægtefælle	13
a. Ægtefællens arveret	13
b. Skiftefordele	13
c. Uskiftet bo	14
6. Arveforskud og arveafkald	18
B. Skiftet: Hvordan får man sin arv?	20
1. Overblik over den nye dødsboskiftelov (DSL), gældende fra 1997	21

a. Gammel og ny skiftelov	21
b. Forenkling og »privatisering« af bobehandlingen	22
c. Skifteformerne	23
d. Gældsansvaret	23
e. Boopgørelse kan undlades i nogle boer	23
f. Skifteafgifterne er nedsat	24
2. Boudlæg uden skiftebehandling	24
3. Privat skifte	24
4. Forenklet privat skifte	28
5. Bobestyrerbehandling	29
a. Pligt til at anvende bobestyrer? Antagelse og afsættelse	29
b. Klage over bobestyreren; erstatningsansvar	31
c. Overblik over bobestyrerens opgaver	32
d. Autorisationsordningen	33
e. Udlevering af et bo til en ikke-autoriseret bobestyrer	34
f. Kautionsforsikring for bobestyreren	34
g. Generalklausul: »Bedst mulig forvaltning af boet«	36
h. Regnskab og bogføring	36
i. Bankkonti og depoter	36
j. Skifterettens tilsyn	38
k. Beslutningskompetencen i boets anliggender; uenighed mellem arvingerne m.v.	38
l. Skifteprotokol	39
m. Indberetninger	39
n. Bomøder	39
o. Prøvelse af fordringer; sag mod boet	39
p. Acontosalær	41
q. Acontoudlodninger	41
r. Boets aktiver	41
s. Boopgørelsen	41
t. Insolvente boer	43
6. Proklama; anmeldelse og fyldestgørelse af fordringer mod boet	43
7. Overtagelse af boets aktiver efter vurdering; berigtigelse af adkomst til udlagte aktiver	43

8. Skifterettens opgaver	44
a. Skifteretsattest, dokumentkopier m.v.	44
b. Vejledningspligt	44
c. Afgørelse af tvister	45
9. Omgørelse og genoptagelse af et afsluttet bo	46
C. Afgifterne: Hvad koster det i afgift at skifte og at arve?	46
1. Skifteafgift	46
2. Boafgift	48
a. Fra arveafgift til boafgift	48
b. Boafgiftsloven, BAL	48
c. Proportional afgift af samlet arvebeholdning: 15%	48
d. Tillægsafgift: 25%	49
e. Ægtefællen: afgiftsfrihed	50
f. Arveafkald skal gives senest ved boopgørelsens indlevering	50
g. Boafgift beregnes af nettoboet efter diverse fradrag	51
h. Afgiftsfri ydelser: forsikringer, brugsnydelser, rentenydelser m.v.	53
i. Boopgørelse og værdiansættelser	56
j. Fordeling af boafgiften mellem arvingerne	58
k. Boafgiftens betaling; klage; hæftelse	59
l. Bankgaranti for boafgiften; udenlandsk arving	60
3. Gaveafgift	60
4. Pristalsregulerede bundgrænser m.v.	64
D. Skatterne: Hvilken skat betaler afdøde, boet og arvingerne?	64
1. Indledende bemærkninger om bobeskatningen	65
2. Skattefrie boer	66
a. Skattefritagelse	66
b. Mellemprioden	69
Hvad er mellemprioden?	69
Hvornår vil der blive forlangt afsluttende ansættelse?	69
Hvad skal medregnes til indkomsten for mellemprioden?	72
Skatten for mellemprioden	75
Hvis der er forskudt indkomstår	76
3. Skattepligtige boer	78

Skattepligtens virkninger	78
Opgørelse af boindkomsten til beskatning	79
Dødsboskatten	82
4. Udlodning fra boet	84
a. Værdiansættelse	84
b. Succession	85
c. Avancebeskatning	89
Fast ejendom	89
Driftsmidler	90
Aktier	91
d. Boets slutning	94
5. Insolvente boer	96
a. Behandling efter DSL	96
b. Afgørelse om skattepligt	96
c. Konkursindkomst	97
6. Efterlevende ægtefælle	100
a. Skifte	100
Generelt	100
Opgørelse af skattepligtig indkomst	101
b. Uskiftet bo m.v.	102
Skattepligt	102
Skatteberegning	103
c. Blandede skifteformer	105
d. Udlodning fra boet	106
e. Skifte af uskiftet bo i længstlevendes levende live	107
7. Boudlæg (»udlæg for begravelsesomkostninger«)	108
8. Genoptagelsesboer (reassumption)	109
9. Indlevering af boselvangivelse	110
II. Dødsboets behandling	113
A. Boets påbegyndelse	113
1. Anmeldelse af dødsfaldet; dødsfaldskendelse; dødsformodningsdom	113
2. Møde i skifteretten – eller unkladelse heraf	114
3. »Udsættelsesperioden«: sikring af aktiverne m.v.	114

4. Ekspeditionsliste	115
5. Møde mellem bobehandler og arvinger	116
6. Oplysninger om familie- og arveforhold	117
7. Proklama, anmeldelse og præklusion af krav	118
8. Åbningsstatus, gældbog	122
9. Prøvelse af fordringer; tvist om anmeldte krav	123
10. Postspærring	123
11. Sagen opdeles i delspørgsmål	123
B. De forskellige persongrupper og bobehandlingen	124
1. Arvinger og legatarer	124
a. Begreberne »arving« og »legatar«	124
b. Opfyldelse af legater	125
c. Skifteværge	125
d. Personer under værgemål	126
Mindreårige	126
Værgemålsforanstaltning for myndige:	126
2. Begunstigede vedrørende forsikrings- og pensionsordninger	129
a. Ordninger i forsikringsselskaber	129
b. Ordninger i pengeinstitutter	130
3. Ægtefælle	132
4. Samlever	133
a. Livsforsikring	133
b. Boafgift	134
c. Ingen automatisk arveret eller skiftefordele	135
d. Ret til lejlighed og andelsbolig	135
e. Egne formuegenstande; sammenfildrede aktiver	135
f. Kompensation for medvirken til formueskabelse hos afdøde	136
C. Aktiver og passiver	138
1. Aktiver	138
a. Kontantbeholdning	138
b. Begravelseshjælp	139
c. Indbo	140
d. Bank- og sparekassekonti	141

e.	Forsikrings- og opsparingsordninger	143
	Forsikrings- og opsparingsordninger tilhørende afdøde ..	144
	Opsparingsordninger tilhørende en efterlevende ægtefælle	145
f.	Erstatninger, der tilkom afdøde	146
g.	Livsforsikring, gruppelivsforsikring m.v.	147
h.	Præmieobligationer	148
i.	Værdipapirer i en værdipapircentral, VP («dematerialiserede fondsaktiver»)	148
j.	Aktier og anparter	149
k.	Pantebreve, gældsbreve og andre fordringer	156
l.	Arvingsgæld	157
m.	Boslodskrav	158
n.	Fast ejendom	161
	Værdiansættelse	162
	Forsikring	165
	Udlæg og tinglysning	165
	Salgsvilkår, herunder ansvarsfraskrivelse for boet	166
	Grundejernes Investeringsfond	168
	Udlejning eller udlån af ejendommen i boperioden	169
	Andelsbolig m.v.	171
	Landbrugsejendomme	171
	Landarbejderboliger	173
o.	Skibe og fly	173
	Skibe	174
	Fly	175
p.	Skibsanparter og andre anparter	176
q.	Andelsrettigheder, bortset fra andelsboliger	179
r.	Biler og andre motorkøretøjer	180
s.	Erhvervsvirksomhed	182
	Næringsbrev	182
	Bogføringspligt	182
	Påbegyndelse af bobehandling: relationerne til erhvervsvirksomheden	183
	Hvem er ansvarlig for virksomheden?	184

	Fast ejendom; lejemål	185
	Driftsmidler og goodwill	187
	Moms	189
	Interessentskabsandele	191
t.	Løn- og feriepengetilgodehavender	191
u.	Enerettigheder: forfatterret, ophavsret, biblioteksafgift, patent m.v.	192
v.	Ordener, beskikkelsesbreve m.v.	194
2.	Passiver	194
a.	Begravelsesudgift, gravstedsvedligeholdelse, gravstedskonto	195
b.	Prioritetsgæld i fast ejendom	196
c.	Afdødes kautionsforpligtelser, tredjemandspant	196
	Passivet i boet (afdødes kautionsforpligtelse)	197
	Aktivet i boet (regresretten mod hovedskyldneren)	197
d.	Afdødes gæld til personer inden for gaveafgiftskredsen ..	198
e.	Oversete passiver, herunder skattepassiver: genoptagelse og efterbetaling	199
D.	Boopgørelsen	199
1.	Undladelse af boopgørelse i småboer	200
2.	Privat skifte	200
3.	Bobestyrrerbo	201
E.	Boomkostninger, herunder salær	202
1.	A conto salær til bobestyrrer	202
2.	Salærets størrelse	203
III.	Ekspeditionslisten (checklisten) til boets behandling	207
A.	Overblik over boet: delproblemer, delomslag	207
B.	Privat skifte	208
C.	Forenklet privat skifte (almindeligt)	209
D.	Forenklet privat skifte (ægtefælle eneste arving)	210
E.	Boudlæg	210
F.	150.000 kr. reglen	211
G.	Uskiftet bo	212
H.	Bobestyrrerbo (solvent)	213

I. Bobestyrerbo (insolvent)	216
J. Proklama: hvornår og hvordan? hvad omfattes?	218
IV. Checkliste til boopgørelsens udarbejdelse	221
A. Boopgørelsens disponering	221
B. Valg af skæringsdag for boopgørelsen	222
C. Afsluttende bomøde	223
D. Frist for indsendelse af boopgørelsen	223
E. Udlodning i boet	224
V. Bilag. Blanketter til bobehandling	
A. Anmodning om slutning af bo som intet ejende	227
B. Anmodning om boudlæg – skiftelovens § 18	228
C. Anmodning om udlæg af boet til ægtefælle – skiftelovens § 22	230
D. Anmodning om uskiftet bo – skiftelovens § 24	231
E. Anmodning om privat skifte – skiftelovens § 25	233
F. Anmodning om privat skifte – skiftelovens § 25, med udenlandske arvinger	235
G. Skiftefuldmagt	237
H. Erklæring om solvens	238
I. Anmodning om forenklet privat skifte – skiftelovens § 33	239
J. Anmodning om forenklet privat skifte med ægtefælle som eneste arving – skiftelovens § 34	241
K. Anmodning om optagelse i Statstidende i h.t. skiftelovens § 81 om proklama	242
L. Arveafkald	243
M. Åbningsstatus (med specifikationsblade)	244
N. Boopgørelse på grundlag af åbningsstatus	256
O. Selvangivelse for mellemprioden	263
P. Selvangivelse for bobeskatningsperioden	265
Q. Erklæring om fritagelse for boselvangivelse	267

Litteratur (bøger)	269
Domme og andre afgørelser	271
Stikordsregister	273

ARV & SKIFTE

Håndbog i bobehandling

Arv og Skifte - håndbog i bobehandling omhandler centrale spørgsmål ved ethvert dødsfald; Hvem arver og hvor meget? Hvordan sker skiftet, så man får sin arv? Hvilke boafgifter og andre afgifter skal der betales? Hvilke boscatter skal der eventuelt betales?

Bogen er 3. reviderede udgave af »Praktisk dødsbobehandling«, og giver en samlet, koncentreret fremstilling af spørgsmål, der knytter sig til arve-, skifte-, boafgifts- og dødsboskattelovgivningen.

I fremstillingens teoretiske del behandles relevante regelsæt, mens den praktiske del gennemgår selve bobehandlingen og dens forskellige faser, herunder boets relation til arvinger, efterlevende ægtefælle, samlever, legatarer mv.. Bogen afsluttes med ekspeditionslistor, checklister og standardblanketter.

Professor dr. jur **Erik Werlauff** er forfatter til en række erhvervsretlige bøger og har tidligere været praktiserende advokat og fast medhjælper for skifteretten.

Advokat **Henrik Lyhne** (L) har betydelig erfaring som bobehandler, og har tillige virket ved domstolene, herunder i skifteretten.

